

UZASADNIENIE

rozporządzenia nr 4/2008 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Szczecinie z dnia 2 października 2008 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej ujęć wody podziemnej „Kliniska I” i „Kliniska II” w miejscowości Kliniska Wielkie

Podstawą do wydania rozporządzenia jest, zgodnie z przepisem art. 58 ust. 1 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2005 r. Nr 239, poz. 2019, z późn. zm.) wniosek właściciela ujęć wody podziemnej „Kliniska I” i „Kliniska II” w Kliniskach Wielkich - Gminy Goleniów.

Przedmiotowy wniosek obejmuje następujące dokumenty:

- Wniosek o ustanowienie strefy ochronnej dla ujęć wody podziemnej „Kliniska I” i „Kliniska II” w Kliniskach Wielkich, opracowany w 2008 r.,
- Dodatek do dokumentacji hydrogeologicznej ustalający zasoby eksploatacyjne ujęcia wód podziemnych z utworów czwartorzędowych w miejscowości Kliniska wraz z określeniem zasięgu stref ochronnych, opracowany w maju 2007 r., przyjęty bez zastrzeżeń przez Marszałka Województwa Zachodniopomorskiego zawiadomieniem z dnia 25 czerwca 2007 r., znak: WRiOŚ.II.ZN-7521/13/2007,
- Dokumentacja hydrogeologiczna dla wodociągu grupowego Kliniska – Rurzyca w miejscowości Kliniska, ustalająca zasoby eksploatacyjne ujęcia (Kliniska I), opracowana w 1981 r., zatwierdzona decyzją Wojewody Szczecińskiego z dnia 26 maja 1982 r., znak: OGW-10/8530-2/6/82,
- Dokumentacja hydrogeologiczna ustalająca zasoby eksploatacyjne ujęcia wody podziemnej z utworów czwartorzędowych (Kliniska II) wraz z uzupełnieniem do dokumentacji, opracowana w 1999 r., zatwierdzona decyzją Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 28.07.1999 r., znak: OSR-GGW-755.2/5/99.

W miejscowości Kliniska Wielkie (położonej w województwie zachodniopomorskim, w powiecie goleniowskim, w gminie Goleniów) zlokalizowane są dwa ujęcia wody podziemnej: „Kliniska I” i „Kliniska II”, wokół których wcześniej zostały ustanowione dwie odrębne strefy ochronne.

Na podstawie wykonanego w maju 1996 r. opracowania p.t.: „Strefy ochronne ujęcia wody. Wiejskie ujęcie wody w „Kliniskach I”, wokół komunalnego ujęcia wody podziemnej „Kliniska I”, składającego się z dwóch studni głębinowych, decyzją Wojewody Szczecińskiego z dnia 10.03.1997 r., znak: OSB-7/6226/3/97 zostały ustanowione: strefa ochrony bezpośredniej oraz strefa ochrony pośredniej – teren wewnętrzny i zewnętrzny. Natomiast wokół ujęcia wody podziemnej „Kliniska II”, składającego się z trzech studni, na podstawie opracowania „Projekt strefy ochronnej ujęcia wód podziemnych „Kliniska II” wykonanego w grudniu 1999 r. oraz Suplementu 2 do w/w opracowania, decyzją Starosty Goleniowskiego z dnia 02.01.2001 r., znak: WAiOŚ.KK.7221-02/2000 zostały ustanowione: strefa ochrony bezpośredniej oraz strefa ochrony pośredniej – teren wewnętrzny i zewnętrzny.

Ww. strefy ochronne zostały ustanowione na podstawie ustawy z dnia 24 października 1974 r. *Prawo wodne* (Dz. U. Nr 38, poz. 230, z późn. zm.), a zatem stosownie do art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 12 grudnia 2003 r. *o zmianie ustawy - Prawo wodne* (Dz. U. Nr 228, poz. 2259) stały się strefami ochronnymi ujęć wody w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. *Prawo wodne*, a co za tym idzie do czasu ich zniesienia obowiązują bezterminowo.

Zgodnie z przyjętym bez zastrzeżeń przez Marszałka Województwa Zachodniopomorskiego (zawiadomienie z dnia 25.06.2007 r., znak: WRiOŚ.II.ZN-7521/13/2007) „Dodatkem do dokumentacji hydrogeologicznej ustalającej zasoby eksploatacyjne ujęcia wód podziemnych z utworów czwartorzędowych w miejscowości Kliniska wraz z określeniem zasięgu stref ochronnych” oraz złożonym wnioskiem, dla właściwej ochrony zasobów wodnych obu ujęć oraz zapewnienia odpowiedniej jakości ujmowanej wody konieczna jest zmiana zasięgu ustanowionych granic stref a także zakazów, nakazów i zobowiązań wprowadzonych na ich terenie ww. decyzjami.

Uzasadnione jest zatem zniesienie obecnie istniejących stref ochronnych dla obu ujęć wody podziemnej „Kliniska I” i „Kliniska II” i ustanowienie dla nich nowej wspólnej strefy ochronnej zgodnie z ww. dodatkiem.

Ustanowienie terenu ochrony pośredniej podlega ocenie hydrogeologicznej, opartej na obliczeniach i badaniach, zmierzających do określenia obszaru, na którym czas migracji potencjalnych zanieczyszczeń do ujęcia jest mniejszy od 25 lat.

Warunki hydrogeologiczne na obszarze, na którym zlokalizowane są przedmiotowe ujęcia wody podziemnej są niekorzystne, użytkowy poziom wodonośny zagrożony jest zanieczyszczeniem, gdyż pozbawiony jest on warstwy w postaci nadkładu izolacyjnego, a zwierciadło wód podziemnych zalega płytko pod poziomem terenu. Przy takich warunkach hydrogeologicznych ustanowienie strefy ochronnej jest konieczne.

Wyznaczenie terenu ochrony pośredniej oparto o obliczenia zmierzające do określenia obszaru, z którego woda dopływa do ujęcia w czasie krótszym od 25 lat. Zasięg tego terenu obliczono zarówno metodą graficzną jak i metodą Wysslinga. Ostatecznie we wniosku do wyznaczenia granic terenu ochrony pośredniej posłużono się metodą Wysslinga. Teoretyczną granicę strefy skorygowano dostosowując jej przebieg do granic geodezyjnych oraz elementów topograficznych terenu. Dokonane dostosowanie granicy terenu ochrony pośredniej do granic terenowych i geodezyjnych w niewielkim stopniu wyłącza niektóre obszary wchodzące w zasięg teoretyczny tego terenu, lub włącza inne, spoza zasięgu teoretycznego. Należy podkreślić, że działki wyłączone z teoretycznego zasięgu strefy znajdują się na obszarze leśnym, gdzie potencjalne zagrożenie dla wód podziemnych jest mniejsze z uwagi na ograniczony dostęp i brak ognisk zanieczyszczeń. Tak skorygowany obszar strefy przedstawiono do ustanowienia jako ostateczny.

Szczegółowe uzasadnienie treści rozporządzenia w sprawie ustanowienia strefy ochronnej dla ujęć wody podziemnej „Kliniska I” i „Kliniska II” w Kliniskach Wielkich i wprowadzanych na jej obszarze zakazów i nakazów przedstawia się następująco:

1. Uzasadnienie dotyczące zakazów i nakazów wprowadzonych na terenie ochrony bezpośredniej.

1.1. Zgodnie z art. 53 ust. 1 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. - *Prawo wodne* na terenie ochrony bezpośredniej ujęć wody zabronione jest użytkowanie gruntów do celów niezwiązanych z eksploatacją ujęcia wody. Przepisy ww. artykułu są bezwzględnie obowiązujące i nie podlegają modyfikacjom. W związku z powyższym zaproponowano ustawowe brzmienie zapisu dotyczące tego zakazu.

1.2. Zgodnie z art. 53 ust. 2 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. - *Prawo wodne* na terenie ochrony bezpośredniej nakazano odprowadzać wody opadowe w sposób uniemożliwiający przedostawanie się ich do urządzeń służących do poboru wody, zagospodarować teren zielenią oraz ograniczyć do niezbędnych potrzeb przebywanie osób niezatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody. Z uwagi na brak węzła sanitarnego na terenie ochrony bezpośredniej zrezygnowano z zapisu dotyczącego odprowadzania poza granicę tego terenu ścieków z urządzeń sanitarnych, przeznaczonych do użytku osób zatrudnionych przy obsłudze urządzeń do poboru wody.

1.3. Na podstawie art. 53 ust. 3 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. - *Prawo wodne* nakazano ogrodzić teren ochrony bezpośredniej, a na ogrodzeniu umieścić tablice zawierające informacje o ujęciu wody i zakazie wstępu osób nieupoważnionych. Nie wprowadzono natomiast nakazu dotyczącego rozmieszczenia stałych znaków stojących lub pływających z uwagi na to, że granica terenu ochrony bezpośredniej nie przebiega przez wody powierzchniowe.

2. Uzasadnienie dotyczące zakazów i nakazów wprowadzonych na terenie ochrony pośredniej.

- 2.1.** Przy zakazie wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi wprowadzono wyjątek dotyczący możliwości wprowadzenia: oczyszczonych wód opadowych i roztopowych, wód opadowych i roztopowych, które mogą być wprowadzane do wód i do ziemi bez oczyszczenia oraz oczyszczonych ścieków pochodzących ze stacji uzdatniania. Zgodnie z § 19 ust. 2 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 24 lipca 2006r. w *sprawie warunków jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi, oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego* (Dz.U. Nr 137, poz. 984), wody opadowe i roztopowe ujęte w szczelne, otwarte lub zamknięte systemy kanalizacyjne pochodzące z powierzchni innych niż: z zanieczyszczonej powierzchni szczelnej terenów przemysłowych, składowych, baz transportowych, portów, lotnisk, miast, budowli kolejowych, dróg zaliczanych do kategorii dróg krajowych, wojewódzkich i powiatowych klasy G, z parkingów o powierzchni powyżej 0,1 ha oraz z powierzchni szczelnej obiektów magazynowania i dystrybucji paliw, mogą być wprowadzane do wód lub do ziemi bez oczyszczenia. Uwzględniając powyższe dopuszczono wprowadzenie tych wód na terenie ochrony pośredniej tego ujęcia. Dopuszczenie wymienionego wyjątku na terenie ochrony pośredniej nie będzie stanowić zagrożenia dla jakości ujmowanych wód oraz wpłynie na zwiększenie zasilania użytkowego poziomu wodonośnego.
- 2.2.** Zakaz rolniczego wykorzystania ścieków jest konieczny dla zapewnienia odpowiedniej jakości wód podziemnych ujmowanych na ujęciach. Rolnicze wykorzystanie ścieków powoduje, iż na dużych obszarach wody podziemne, w wyniku infiltracji ścieków, zanieczyszczane są przede wszystkim przez azotany, siarczany, chlorki oraz inne substancje zawarte w ściekach.
- 2.3.** Zakaz stosowania nawozów wprowadzono ze względu na zagrożenie zanieczyszczenia wód podziemnych związkami azotowymi i dotyczy nawozów naturalnych oraz mineralnych. Zakaz stosowania nawozów mineralnych i naturalnych na obszarach stref ochronnych ujęć wody wynika bezpośrednio z przepisów § 3 ust. 4 oraz § 4 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 16 kwietnia 2008 r. w *sprawie szczegółowego sposobu stosowania nawozów oraz prowadzenia szkoleń z zakresu ich stosowania* (Dz.U. Nr 80, poz. 479). Zakaz stosowania nawozów nie obejmuje stosowania nawozów organicznych, tj. nawozów wyprodukowanych z substancji organicznej lub z mieszanin substancji organicznych, w tym kompostów, także wyprodukowanych przy udziale dżdżownic. Wymienione nawozy nie stanowią znacznego zagrożenia dla jakości wód podziemnych.
- 2.4.** Zakaz stosowania środków ochrony roślin za wyjątkiem środków dopuszczonych do stosowania w strefach ochronnych ujęć wody wprowadzono uwzględniając występowanie na obszarze strefy ochronnej terenów gruntów ornych, łąk i lasów. Zakaz ten ma na celu wyeliminowanie stosowania środków innych niż dopuszczone do stosowania w strefach ochronnych ujęć wody.
- 2.5.** Zakaz lokalizowania składowisk odpadów wprowadzono w sposób ogólny, bez wskazywania określonego typu składowisk. Wpływ składowisk odpadów na jakość wód podziemnych jest zwykle wyraźny zarówno w zakresie zmian składu chemicznego, jak też w postaci skażeń bakteriologicznych, a w tym przypadku wynika przede wszystkim z braku izolacji warstwy wodonośnej i jej płytkiego zalegania pod powierzchnią terenu.
- 2.6.** Zakaz przechowywania lub składowania odpadów promieniotwórczych wprowadzono z uwagi na toksyczny charakter tych substancji zagrażających zdrowiu ludzkiemu, nawet gdy występują w nieznacznym ilościach.
- 2.7.** Zakaz lokalizowania zakładów przemysłowych wprowadzono z uwagi na powstające w tych zakładach ścieki oraz odpady poprodukcyjne, mogące stanowić zagrożenie dla jakości wód podziemnych.

- 2.8.** Zakaz lokalizowania ferm chowu lub hodowli zwierząt zaproponowano, ponieważ powstająca w tych obiektach duża i skoncentrowana ilość odchodów zwierzęcych może powodować zanieczyszczenie wód podziemnych o znacznym zasięgu. Skutkiem skażenia tych wód jest zwykle wzrost zawartości różnych związków azotu, zmiana barwy, zapachu oraz możliwość występowania zanieczyszczeń bakteriologicznych.
- 2.9.** Zakaz lokalizowania magazynów produktów ropopochodnych, a także rurociągów do ich transportu wprowadzono, ze względu na specyficzne cechy substancji ropopochodnych, m.in. lepkość, gęstość, rozpuszczalność, odporność na biodegradację, powodujące iż substancje te łatwo przenikają do wód podziemnych i nawet w małych ilościach powodują trwałe skażenie dużych ilości wód podziemnych. Zakaz ten dotyczy również stacji paliw. Zgodnie z § 1, pkt 2 rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 21 listopada 2005 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać bazy i stacje paliw płynnych, rurociągi przesyłowe dalekosiężne służące do transportu ropy naftowej i produktów naftowych i ich usytuowanie (Dz.U. Nr 243, poz. 2063 z późn. zm.) stacja paliw płynnych to obiekt budowlany w skład którego mogą wchodzić: budynek, podziemne zbiorniki magazynowe paliw płynnych, podziemne i naziemne zbiorniki gazu płynnego, odmierzacze paliw płynnych i gazu płynnego, instalacje technologiczne, w tym urządzenia do magazynowania i załadunku paliw płynnych oraz gazu płynnego, instalacje wodno – kanalizacyjne i energetyczne, podjazdy i zadaszenia oraz inne urządzenia usługowe i pomieszczenia pomocnicze.
- Wprowadzono wyjątek dotyczący możliwości lokalizowania naziemnych przydomowych zbiorników gazu płynnego (gaz płynny wykorzystywany jest przez gospodarstwa indywidualne m.in. do ogrzewania budynków). W porównaniu z substancjami ciekłymi takimi jak ropa naftowa i produkty ropopochodne gaz płynny nie stwarza zagrożenia dla jakości wód podziemnych. W przypadku ewentualnej awarii następuje uwolnienie gazu do atmosfery i nie przenika on do gruntu a co za tym idzie nie powoduje skażenia wody i gleby.
- Wprowadzony zakaz nie dotyczy natomiast lokalizowania gazociągów gazu ziemnego z uwagi na to, że w odróżnieniu od gazu płynnego gaz ziemny nie jest produktem ropopochodnym.
- 2.10.** Zakaz mycia pojazdów mechanicznych poza myjniemi usługowymi oraz naprawiania i obsługi pojazdów mechanicznych poza terenem zakładów usługowych prowadzących taką działalność na podstawie oddzielnych przepisów wynikają z faktu zagrożenia zanieczyszczenia wód podziemnych substancjami ropopochodnymi i detergentami. Dopuszcza się mycie, naprawianie i obsługę pojazdów tylko na terenach zakładów usługowych, posiadających specjalistyczne zabezpieczenia.
- 2.11.** Zakaz lokalizowania nowych ujęć wody podziemnej jest konieczny ze względu na ochronę obszaru zasobowego ujęć wód podziemnych "Kliniska I" i „Kliniska II”, w obrębie którego formułuje się zasadnicza część zasobów eksploatacyjnych ujęć. Zakaz ten dotyczy lokalizowania nowych ujęć wód podziemnych na terenie strefy ochronnej, nie dotyczy on ujęć istniejących, a więc ich rozbudowy, modernizacji oraz wykonywania studni zastępczych (awaryjnych).
- 2.12.** Zakaz lokalizowania cmentarzy oraz grzebania zwłok zwierzęcych wynika z faktu zagrożenia zanieczyszczenia wód podziemnych znaczną ilością substancji organicznych oraz bakterii i wirusów. Brak izolacji warstwy wodonośnej powoduje konieczność wprowadzenia tego zakazu.
- 2.13.** Brak izolacji warstwy wodonośnej powoduje konieczność wprowadzenia zakazu wydobywania kopalni. W wyniku ewentualnej eksploatacji ułatwiony byłby dostęp zanieczyszczeń do wód podziemnych.
- 2.14.** Zakaz wykonywania robót melioracyjnych oraz wykopów ziemnych o głębokości przekraczającej 1,0 m wprowadza się ze względu na brak nadkładu izolacyjnego zbudowanego z utworów słaboprzepuszczalnych oraz płytko zalegające zwierciadło wód podziemnych.

Dopuszcza się wykonywanie wykopów ziemnych jedynie przy pracach związanych z budową infrastruktury technicznej.

2.15. Zakaz wykonywania odwodnień budowlanych jest konieczny ze względu na ochronę jakości wody oraz wielkości zasobów przedmiotowego ujęcia. Ujmowana warstwa wodonośna jest bardzo podatna na wpływ czynników antropogenicznych z uwagi na brak izolacji, płytko zalegające zwierciadło wody podziemnej o charakterze swobodnym i jej wysoką przewodność. Dopuszcza się krótkotrwale odwodnienia prowadzone za pomocą igłofiltrów, nie powodujące znacznego obniżenia zwierciadła wód podziemnych, o niewielkim zasięgu oddziaływania oraz niezbędne odwodnienia związane z budową infrastruktury technicznej.

2.16. Zakazano budowy torów, autostrad i dróg ze względu na niekorzystne warunki hydrogeologiczne (brak izolacji, płytkie zaleganie zwierciadła wody) oraz ochronę zasobów. Uwzględniono możliwość wystąpienia nagłych awarii oraz ograniczenie odnawialności zasobów (zmniejszenie obszaru zasilania ujęcia). Zakaz budowy torów kolejowych, autostrad i dróg nie dotyczy dróg powiatowych i gminnych o znaczeniu lokalnym, stanowiących uzupełniającą sieć dróg służących miejscowym potrzebom oraz dróg wewnętrznych, dróg nie zaliczonych do żadnej kategorii dróg publicznych w szczególności dróg w osiedlach mieszkaniowych, dojazdowych do gruntów rolnych i leśnych, dojazdowych do obiektów użytkowanych przez przedsiębiorców, placów przed dworcami kolejowymi, autobusowymi i portami oraz pętli autobusowych. Uwzględniono kategorie dróg zgodnie z ustawą z dnia 21 marca 1985 r. *o drogach publicznych* (Dz.U. z 2007 r. Nr 19, poz. 115 z późn. zm.).

Zgodnie z art. 18 pkt 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. *o administracji rządowej w województwie* (Dz.U. z 2001 r. Nr 80, poz. 872 z późn. zm.) projekt przedmiotowego rozporządzenia został uzgodniony z Wojewodą Zachodniopomorskim.